

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 1, 2, 3, 7, 8, 11, 13, 14, 18, 20, 21 STRAIPSNIŲ, TREČIOJO IR KETVIRTOJO SKIRSNIŲ PAVADINIMŲ PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 181 STRAIPSNIU IR 15 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO, ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 426, 449, 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR.: TAP-18-1899, TAP-18-1898, TAP -18 - 1897; TAIS Nr. 18-13233)

2018-11-28 Nr.NV-3178

Vilnius

Įvertinę įstatymo projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 1, 2, 3, 7, 8, 11, 13, 14, 18, 20, 21 straipsnių, trečiojo ir ketvirtojo skirsnių pavadinimų pakeitimo, kodekso papildymo 181 straipsniu ir 15 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 1) 5 straipsniu keičiamo Kelių transporto kodekso 8 straipsnio:

Dėl licencijų išdavimo:

1. 8 str. 10 d. *siūloma paversti Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai tvirtinti sąrašą pažeidimų*, kuriuos padaręs asmuo nebus laikomas nepriekaištingos reputacijos. Asmuo, praradęs nepriekaištingą reputaciją, negalėtų vykdyti vežėjo vadovo ar transporto vadybininko veiklos. Nepriekaištingos reputacijos turėjimas yra būtina sąlyga asmeniui, siekiančiam vykdyti veiklą, arba, kitaip tariant, jų neturėjimas yra pagrindas asmeniui nesuteikti leidimo dirbti atitinkamą darbą. Atsižvelgiant į oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas, teisės į darbą ribojimai turi būti nustatomi įstatymu ir turi būti aiškūs, nedviprasmiški, konkretūs, negali būti vertinamojo pobūdžio. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, nagrinėdamas įstatymų leidėjo įgaliojimus nustatyti teisės laisvai pasirinkti darbą įgyvendinimo sąlygas, profesinės kompetencijos reikalavimus, yra konstatavęs, kad „sudarydamas teises prielaidas įgyvendinti teisę laisvai pasirinkti darbą bei verslą, įstatymų leidėjas turi įgaliojimus, atsižvelgdamas į darbo pobūdį, nustatyti teisės laisvai pasirinkti darbą įgyvendinimo sąlygas“ (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vietoje įgaliojimų Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai nustatyti pažeidimų sąrašą, įstatyme turėtų būti aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyta, kokius pažeidimus padaręs asmuo nebus laikomas nepriekaištingos reputacijos.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1071/2009, nustatančio bendrąsias profesinės vežimo kelių transportu veiklos sąlygų taisykles ir panaikinančio Tarybos direktyvą 96/26/EB (toliau – Reglamentas 1071/2009) 6 str. 1 d. kalbama apie nepriekaištingos reputacijos praradimą esant teistumui arba taikytoms sankcijoms bet kurio sunkaus galiojančių nacionalinių taisyklių Reglamente 1071/2009 nurodytose srityse pažeidimo atveju. 8 str. 10 d. kalbama *tik apie teistumą už sunkius nusikaltimus* arba administracines nuobaudas. Reglamente 1071/2009 pateikiamas labai platus sričių kuriose padaryti pažeidimai yra pagrindas nepriekaištingai reputacijai prarasti, sąrašas (komercinės teisės, nemokumo teisės, profesijos apmokėjimo ir priėmimo į darbą, kelių eismo, profesinės atsakomybės ir kt.), už kuriuos ne visada būtų taikoma baudžiamoji ar administracinė atsakomybė. Atsižvelgiant į tai, kyla abejonių, ar Projektu Nr. 1 nesusiaurinamas Reglamento 1071/2009 nustatytas reglamentavimas.

Taip pat pritariame Europos teisės departamento pateiktai 3 pastabai, akcentuojančiai, kad, Reglamento 1071/2009 6 str. 1 d. valstybės narės yra įpareigojamos nustatyti konkrečias sąlygas, skirtas patikrinti, ar asmuo nepadarė nurodomų pažeidimų: „*valstybės narės nustato sąlygas*, kurias turi įvykdyti įmonės ir transporto vadybininkai tam, kad įgyvendintų nepriekaištingos reputacijos reikalavimą, nustatytą 3 straipsnio 1 dalies b punkte“. <...> Pirmoje pastraipoje nurodytos *sąlygos*, kurias turi nustatyti valstybė narė, turi apimti bent <...>“. Atsižvelgiant į tai, Projektas Nr. 1 turėtų būti papildytas.

2. Tikslintina 7 str. 2 d. siūlome pateikiama „vežėjo“ sąvoka, kadangi pagal Reglamentą 1071/2009 įmone laikomi ne tik juridiniai, bet ir fiziniai bei juridinio asmens statuso neturintys asmenys. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad fiziniai asmenys nėra registruojami.

3. 7 str. 3 d. nurodoma, kad keleivių vežimo organizatorius – fizinis ar juridinis asmuo, <...> sudarantis sąlygas vežėjui ir keleiviui elektroninių ryšių priemonėmis susitarti dėl keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą paslaugas. Aiškinamajame rašte turėtų būti paaiškinta, kodėl keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais taksi veiklai nereikalingas keleivių vežimo organizatorius, nėra atskleista, kodėl aktualu jį apibrėžti reglamentuojant keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą paslaugas, ar organizatoriui keliami kokie nors reikalavimai, kokia organizatorių atsakomybė.

4. Projekte Nr. 1 turėtų būti aiškiai reglamentuotas licencijų ir licencijų santykis, jų gavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo sukeliamos teisinės pasekmės, atsakomybė už veiklos vykdymo sąlygų pažeidimą.

5. Atsižvelgiant į tai, kad pagal savo turinį leidimas vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklą yra licencija (*Paslaugų įstatymo 2 str. 6 d. nustato, kad leidimas – licencija, liudijimas, pažymėjimas <...> ar kitas panašaus pobūdžio dokumentas, reikalingas pradedant ir vykdant paslaugų teikimo veiklą, įpareigojimas <...> pateikti informaciją prieš pradedant teisėtai vykdyti paslaugų teikimo veiklą, taip pat kitoks leidimo vykdyti paslaugų teikimo*

veiklą suteikimas teikėjui), Projekto 8 str. 2 d. turėtų būti papildyta leidimų vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais rūšimis.

6. 8 str. 7 d., siekiant teisinio reglamentavimo aiškumo, reikėtų papildyti nurodant, kad licencijos išduodamos per 30 dienų nuo *visų* dokumentų, kuriuos privaloma pateikti, pateikimo dienos.

7. 8 str. 9 d. turėtų būti papildyta, nurodant, kad vežėjas, pageidaujantis gauti licenciją, licencijas išduodančiai institucijai turi pateikti ir prašymą.

8. Projekte Nr. 1 turėtų būti nurodytas terminas, kuriam terminui gali būti pratęstas licencijos galiojimas bei kuo šis mechanizmas skiriasi nuo licencijos išdavimo. Jeigu pagal savo turinį tai yra tapatu, siūlome atsisakyti licencijų galiojimo pratęsimo instituto.

9. 8 str. 12 dalį reikėtų papildyti, nurodant, kad licencijos neišduodamos, jeigu pateikiami *ne visi arba* nustatytų reikalavimų neatitinkantys dokumentai<...>, kadangi licencijas išduodanti institucija licenciją galėtų išduoti tik patikrinusi visus licencijai gauti reikalingus dokumentus.

10. Iš esmės tikslintina 8 str. 12 d. toje apimtyje, kuri nustato, kad licencija neišduodama, jeigu sustabdytas bent vienos licencijos kopijos galiojimas. Pirmiausia, neaišku, apie kokį laiko tarpą kalbama, jeigu omenyje turimas licencijos neišdavimas po to, kai vežėjui praeityje buvo sustabdytas licencijos kopijos galiojimas. Manytina, kad toks *neapibrėžtas laike licencijos neišdavimo pagrindas neatitiktų būtinumo ir proporcingumo principų*, reiškiančių, kad nustatomi reikalavimai privalo būti pateisinami svarbiais visuomenės interesais, būti proporcingi ir tinkami siekiamam tikslui įgyvendinti bei neriboti veiklos daugiau, negu to reikia atitinkamam tikslui pasiekti (Paslaugų įstatymo 1 d.). Pagal siūlomą reglamentavimą, vežėjui, kuriam išduota, pavyzdžiui, 50 licencijų kopijų, sustabdžius bent vienos licencijos kopijos galiojimą, neribotą laiką nebūtų išduodama nauja licencija. Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad licencijos galiojimo metu licencijos kopijos galiojimo sustabdymas vežėjui nesukelia jokių pasekmių.

11. 8 str. 14 d. siūlome nustatyti, kad licencijos galiojimas sustabdomas nepranešus ne tik apie transporto vadybininko, bet ir apie vadovo pakeitimą (atsižvelgiant į 8 str. 11 d. nuostatas).

12. 8 str. 16 d. siūloma nustatyti, kad licencijų kopijų galiojimas sustabdomas, dėl Reglamento 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų pažeidimų. Kaip jau buvo minėta, dėl Reglamento 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje valstybei narei pavedama nustatyti konkrečias sąlygas, kurių turi laikytis vežėjai, o 8 str. 10 d. pažeidimų sąrašą siūloma pavesti nustatyti Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai. Atsižvelgiant į tai, 8 str. 16 d. blanketinė nuoroda į Reglamento 1071/2009 6 straipsnio 1 dalį yra perteklinė ir neužtikrina teisėkūros aiškumo, nuoseklumo principų įgyvendinimo.

13. Projekte Nr. 1 turėtų būti aiškiai nustatyta, kokių tikslu 8 str. 16 d. nurodomas 12 mėnesių laikotarpis („jeigu per 12 mėnesių padarytas pažeidimas, nurodytas Reglamento<...> 6 straipsnio 1 dalyje“) – jeigu turimas omenyje pakartotinumai, tą reikėtų aiškiai nurodyti, patikslinant, kaip skaičiuojamas 12 mėnesių laikotarpis. Priešingu atveju nuoroda į 12 mėnesių laikotarpį brauktina kaip perteklinė.

14. Neaiškus 8 str. 16 d. nuostatos apimtyje, kur nustatoma, kad *licencijos kopijos* galiojimas sustabdomas, „jeigu per 12 mėnesių padarytas pažeidimas, nurodytas Reglamento 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje“, santykis su licencijos galiojimu ir su reikalavimu vežėjui *visą laikotarpį, kol turi licenciją, atitikti Reglamento 1071/2009 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus* (įskaitant nepriekaištingos reputacijos, kurios turinys atskleidžiamas 6 straipsnio 1 dalyje). Nereglamentuota, kieno padaryti pažeidimai vertinami, kodėl dėl nurodytų pažeidimų (Reglamento 1071/2009 6 straipsnio 1 dalis, IV priedas) nėra sustabdomas licencijos galiojimas (8 str. 14 d. toks pagrindas nenustatomas).

15. Projekte Nr. 1 turėtų būti aiškiai ir nuosekliai reglamentuota, ar už pažeidimus, nurodytus 8 str. 16 d., stabdomas konkrečios, ar visų vežėjui priklausančių licencijų kopijų galiojimas.

16. 8 str. 16 d. turėtų būti papildyta, nurodant, kad apie licencijos kopijos galiojimo sustabdymą informuojamas vežėjas bei kokie numatomi informavimo terminai. Neaišku, kodėl nereglamentuojamas įspėjimas apie licencijos kopijos galiojimo sustabdymą.

17. 8 str. 17 d. 1 p. siūlome formuluoti analogiškai kaip 8 str. 15 d. 1 p., 17 d. 4 p. - kaip 15 d. 5 p.

18. 8 str. 20 p. turėtų būti formuluojama kaip licencijas išduodančios institucijos pareiga pakeisti licenciją (licencijos kopiją) per 5 darbo dienas nuo prašymo ir *visų* dokumentų pateikimo dienos.

19. Tikslintina 8 str. 21 d., aiškiai ir nuosekliai sureglamentuojant, apie licencijos ar licencijos kopijos galiojimo sustabdymo panaikinimą kalbama: šioje dalyje nurodoma, kad vežėjas turi informuoti licencijas išduodančią instituciją apie 8 str. 14 d. nurodytą pažeidimą pašalinimą, ko pasekoje, licencijas išduodanti institucija panaikina licencijos arba licencijos kopijos galiojimo sustabdymą. Atsižvelgiant į tai, kad 8 str. 14 d. nustatomi tik *licencijos* galiojimo sustabdymo pagrindai, lieka neaišku, ar šioje dalyje siekta reglamentuoti tik licencijos galiojimo sustabdymą, ar papildomai turėtų būti daroma nuoroda į 8 str. 16 d., reglamentuojančią licencijų kopijų galiojimo sustabdymą.

20. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekte Nr. 1 nėra reglamentuota, kokias teises pasekmes licencijų kopijų galiojimui sukelia licencijos galiojimo sustabdymas. Tokiu atveju, jeigu sustabdžius licencijos galiojimą, sustabdomas ir licencijos kopijos galiojimas, atitinkamu licencijos kopijos galiojimo sustabdymo pagrindu turėtų būti papildyta 8 str. 16 d.

21. 8 str. 18 d. nustatomą terminą grąžinti licenciją reikėtų skaičiuoti ne nuo licencijos galiojimo sustabdymo ar panaikinimo, bet nuo *sužinojimo* apie licencijos galiojimo sustabdymą ar panaikinimą dienos.

Dėl leidimų vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais išdavimo:

22. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, Projekte Nr.1 turi būti aiškiai nustatyta, ar teikti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais gali vykdyti tik fiziniai, ar ir juridiniai asmenys. Jeigu paslaugas gali teikti ir juridiniai asmenys, siūlome įvertinti, ar šioje dalyje nurodyti

visi reikalavimai, kuriuos turi atitikti vežėjai - juridiniai asmenys, norintys vykdyti keleivių vežimą už atlygį lengvaisiais automobiliais.

23. Siekiant teisės akto aiškumo, siūlome įvertinti galimybę 8 str. 23-34 dalis dėstyti atskirame straipsnyje (pavyzdžiui, 8 straipsnyje dėstant licencijų ir leidimų rūšis, 8¹ straipsnyje reglamentuojant licencijų išdavimą, o 8² straipsnyje – leidimų išdavimą).

24. Tikslintinas 8 str. 25 d. 3 p., nustatantis, kad leidimas vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais išduodamas, jeigu *per pastaruosius vienus metus nuo leidimo gavimo dienos asmeniui, siekiančiam įgyti leidimą, nebuvo panaikintas leidimo galiojimas <...>* nustatyto pagrindu. Nėra tikslinga nustatyti tokį reikalavimą asmeniui, kuris dar tik siekia gauti leidimą vykdyti veiklą. Jeigu šia nuostata siekiam nustatyti, kad asmenims, kurių leidimo galiojimas buvo panaikintas dėl 8 str. 32 d. 3 p. nurodytų pažeidimų, leidimas nėra išduodamas vienerius metus nuo leidimo galiojimo panaikinimo, siūlome atitinkamai formuluoti nurodytą nuostatą.

25. 8 str. 25 d. 3 p. tikslintina nuoroda į 33 dalies 5 punktą (turėtų būti nuoroda į 32 dalį).

26. 8 str. 25 d. 4 p. dalį, kuria nustatoma, kad lengvuoju automobiliu gali būti vykdoma tik vienos rūšies keleivių už atlygį veikla, pagal jos turinį turėtų būti perkelta į atskirą dalį, kadangi ji susijusi su keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklos vykdymu, o ne reikalavimais, kuriuos turi atitikti asmuo, siekiantis vykdyti nurodytą veiklą.

27. Atsižvelgiant į Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937, 16 p., pagal kurį deklaracijoje (pranešime) pateikus netikslią, neišsamią (ne visą) informaciją ar klaidingus duomenis ir per licencijas išduodančio subjekto nustatytą terminą nepašalinus deklaracijos (pranešimo) trūkumų ir (arba) neinformavus licencijos išduodančio subjekto apie šių trūkumų pašalinimą, licencijos galiojimas turi būti stabdomas be įspėjimo, todėl 8 str. 29 d. 1 p. siūlome perkelti į 30d. Atitinkamai tikslintinas 30 d. 2 p.

28. Siekiant teisinio aiškumo, 8 str. 31 d. vietoj žodžių “pagal šio straipsnio 30 dalies 1 punktą” siūlome įrašyti “jeigu leidimo galiojimas buvo sustabdytas šio straipsnio 30 dalies 1 punkte nurodytu pagrindu” ar pan.

29. 8 str. 31 d. 2 p. turėtų būti nurodyta, koku būdu vežėjas turėtų informuoti leidimą išdavusią instituciją apie pažeidimų pašalinimą, todėl prieš žodį “pranešė” įrašytinas žodis “raštu”.

30. Siūlome įvertinti 8 str. 33 d. numatyto termino pagrįstumą (3 kalendorinės dienos), kadangi gali susiklostyti situacija, kai 3 iš eilės kalendorinės dienos bus ne darbo dienos – tokiu atveju savivaldybės vykdomoji institucija turėtų pranešti vežėjui apie leidimo galiojimo sustabdymą, leidimo galiojimo sustabdymo arba leidimo galiojimo panaikinimą ne darbo metu.

31. 8 str. 34 d. turėtų būti įvertintas 30 dienų termino pranešti apie tai, kad vienerius metus nebuvo vykdoma keleivių vežimo veikla, pagrįstumas. Neaišku, kokias teises pasekmes sukeltų situacija, jeigu po to, kai veikla nebuvo vykdoma vienerius metus, per numatytą 30 dienų laikotarpį pranešti apie nevykdomą veiklą vežėjas pradeda teikti keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais paslaugas. Vadovaujantis 8 str. 9 d. 3 p., vežėjas turi būti įspėjamas apie leidimo galiojimo sustabdymą, tačiau toks įspėjimas neturi prasmės - aiškinamajame rašte nurodoma, kad

vienintelis šios nuostatos tikslas yra sumažinti neaktualių duomenų kiekį (pradėjus vykdyti veiklą, saugomi duomenys vėl tampa aktualūs).

32. Siekiant teisės akto aiškumo, nuoseklumo, manome, kad reikalavimai vežėjams, siekiantiems vykdyti keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais veiklą, turėtų būti dėstomi vienoje vietoje. Pateiktame projekte reikalavimai vežėjams dėstomi 8 str. 25 d. ir 18¹ str. 2 d. 18¹ str. 3 d. ir 4 d. dėstomi privalomi reikalavimai automobiliams – šios nuostatos turėtų būti dėstomos viename straipsnyje.

33. Projekte Nr. 1 nustatomus terminus siūlome suvienodinti, nustatant juos darbo dienomis, o aiškinamajame rašte turėtų būti pagrįsta nustatomų terminų trukmė.

34. Projekte Nr. 1 turi būti suvienodintas sąvokų vartojimas, jeigu jų turinys vienodas (pvz. 8 str. 32 d. 3 p. vartojamas „leidimo savininkas“, 8 str. 33 d. – „leidimo turėtojas“, 8 str. 32 d. 6 p. „vežėjas, turintis šios straipsnio 24 d. nurodytą leidimą“, 8 str. 32 d. – „vežėjas“ ir kt.)

35. Projektas Nr. 1 turi būti suderintinas su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija. Analogišką pastabą yra pateikusi ir Teisingumo ministerija.

36. Tikslintinas Įstatymo projekto 16 straipsnio pavadinimas, papildant žodžiais „ir taikymas“. Taip pat, atsižvelgiant į Projekto Nr. 1 8 str. 10 d. nuostatas ir šios išvados 1 pastabą, turėtų būti įvertinta, ar 16 str. 3 d. po žodžio „Vyriausybė“ nereikėtų įrašyti „arba jos įgaliota institucija“.

Teisės grupės vyresnioji patarėja
Teisės grupės patarėja

Jurgita Žilinskienė
Dalia Petkevičienė

Jurgita Žilinskienė, tel. +370 706 63979, el. p. jurgita.zilinskiene@lrv.lt
Dalia Petkevičienė, tel., el.p.: dalia.petkeviciene@lrv.lt